

2012RGW08 Bijlage

Eindverslag Beleidsimpuls Dierenwelzijn

Leeswijzer: De 6 acties uit de Beleidsimpuls Dierenwelzijn zijn in dit document één op één weergegeven. Per actiepunt is het eindresultaat beschreven onder het kopje '**RESULTAAT**'.

Inkadering eindverslag

De Beleidsimpuls Dierenwelzijn geeft invulling aan de portefeuille Dierenwelzijn. De beleidsimpuls bestaat uit 6 concrete acties. De acties zijn nu allen afgerond. De afdeling Groen (nu Fysieke Leefomgeving) heeft toegezegd twee keer te rapporteren aan Provinciale Staten over de uitvoering. Het voortgangsverslag is 6 juli 2010 ter kennisname aan Provinciale Staten verzonden. Dit is het eindverslag.

Financiën

Van de € 75.000 die voor 2 jaar beschikbaar was, is € 56.455,50 uitgegeven. In de onderstaande tabel staan de uitgaven per actiepunt.

Tabel 1. Uitgaven per actiepunt

Actiepunt	uitgaven
actiepunt 1	€ 8.278,50
actiepunt 2	€ 9.200
actiepunt 3	€ 14.790
actiepunt 4	-
actiepunt 5	€ 2.475
actiepunt 6	€ 21.712
Totaal	€ 56.455,50

ACTIES BELEIDSIMPULS

Thema

- Wilde dieren
- dieren in nood

Actie 1. Gecertificeerde dierenopvang stimuleren en capaciteit uitbreiden / dierenopvangcentra (inheemse dieren) ondersteunen bij de certificering

Informatie:

In de provincie zijn de volgende opvangcentra voor inheemse wilde dieren:

- St. Fretten & Marteropvang Amersfoort, Amersfoort
- St. Eekhoorn en zijn vrienden, Amersfoort
- Dierenasiel 'Het Klaphek', IJsselstein
- Vogelopvang Soest, Soest
- St. Reeënopvang Nederland, Stoutenburg
- St. Vogelopvang Utrecht, Utrecht
- Egelopvang Utrecht, Utrecht (stopt begin 2009)
- Vogelasiel Woudenberg, Woudenberg
- Vleermuiswerkgroep Utrecht, Utrecht

Enkele opvangcentra kampen met op handen zijnde sluiting in verband met het ontbreken van certificering.

Op het gebied van uitheemse soorten speelt de problematiek van vrijlaten in de natuur. Bijvoorbeeld de zonnebaars en de brulkikker zijn uitgezet in de natuur en zorgen voor verdringing van andere soorten.

Van andere uitheemse soorten als bijvoorbeeld slangen is ook bekend dat ze worden vrijgelaten in de natuur. Niet bekend bij de provincie is of dit veel voorkomt en wat er vervolgens mee gedaan wordt. De dierenbescherming Utrecht-Amersfoort vangt tijdelijk exoten op en sluisst deze door naar gespecialiseerde opvangcentra in het land. Het gaat daarbij om veel dieren.

Er zijn wel gespecialiseerde opvangcentra voor inheemse soorten die af en toe ook wel andere soorten opvangen.

LNV faciliteert de professionalisering van het personeel op dierenambulances. Omdat vrijwilligers bij de dierenambulances een grote rol spelen, is het draagvlak bij hen voor deze activiteit van belang. Als eerste stap is gewerkt aan het opzetten van een basiscursus die in januari 2009 is gestart.

Doel: Problematiek t.a.v. dierenopvangcentra (incl. certificering) helder krijgen en bepalen welke overheidslaag verantwoordelijk is voor het oppakken van de problematiek.

Werkwijze: Met een éénmalige actie (bijvoorbeeld een workshop) de problematiek dierenopvang helder krijgen. De problematiek vervolgens onder de aandacht brengen van de juiste overheidslaag.

Verantwoordelijke afdeling: Groen

Planning: voorjaar 2010

Middelen: € 2.000,-

Dit onderwerp past niet onder de reguliere werkzaamheden.

RESULTAAT

enquête

Er is een enquête gehouden onder de Utrechtse gemeenten om inzicht te krijgen in hun aanpak van opvang en transport van dieren in nood. De aanpak per gemeente is zeer divers. Er is geen grote gemene deler te ontdekken zowel niet qua plek binnen de organisatie, qua aanpak als qua eventuele overlap in benoemde knelpunten. Veel gemeenten geven aan niet tegen knelpunten aan te lopen maar de voorzichtige conclusie van de provincie is dat dit niet persé het gevolg is van gemeentelijk handelen (uiteraard zijn er uitzonderingen) maar van het oppakken van de problematiek door andere instanties. Enkele opvallende zaken: 6 gemeenten geven aan (een vorm van) beleid te hebben, gemeenten werken onderling nauwelijks samen op dit onderwerp en voor de financiering komen veel varianten voor.

resultaten onderzoek Universiteit Utrecht

Onder meer uit interviews met enkele gemeenten en een afdeling van de dierenbescherming werd duidelijk dat niet helder is wie er verantwoordelijk is voor de opvang en het transport van verschillende diergroepen. Dit was de aanleiding voor de provincie en de Commissie Dieraangelegen van de gemeente Utrecht om de Universiteit Utrecht hier onderzoek naar te laten doen.

De Universiteit Utrecht heeft de juridische aspecten met betrekking tot de opvang van zwerfdieren in een stedelijke omgeving onderzocht. De belangrijkste conclusies zijn hier weergegeven.

Slechts een klein deel van de regelgeving omtrent de opvang van dieren in een stedelijke omgeving is duidelijk uitgekristalliseerd. Over dieren met een vermoedelijke eigenaar is het Burgerlijk Wetboek heel duidelijk. Deze dienen volgens artikel 5:8 lid 3 BW gedurende twee weken door de gemeente opgevangen te worden. Hier ligt de enige duidelijke verplichting voor de gemeente. Uit parlementaire stukken blijkt dat in beginsel alle dieren waarvan een eigenaar wordt vermoed gedurende twee weken moeten worden opgevangen, de opvang beperkt zich daarbij niet tot bijvoorbeeld alleen honden en katten. Uit het onderzoek is verder helder naar voren gekomen dat twee zorgplichten elkaar tegenspreken, namelijk:

In de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren is in art. 36 lid 3 een zorgplicht opgenomen met

betrekking tot hulpbehoevende dieren. Het handelen in strijd met deze zorgplicht wordt in dezelfde wet strafbaar gesteld. Ook art. 2 van de Flora- en faunawet bevat een zorgplicht. Deze kan echter beter worden omschreven als een plicht tot nalaten. Volgens dit artikel moet er juist niet worden ingegrepen in de stand en leefomgeving van wilde dieren. Deze twee zorgplichten spreken elkaar tegen. Want hoe kan men nu juist nalaten hulp te verlenen aan een dier als dat in een andere wet strafbaar wordt gesteld? (Het opvangen van beschermde inheemse diersoorten is verboden volgens de Flora- en faunawet tenzij daarvoor een ontheffing is verleend.)

Het plaatje wordt nog ingewikkelder als men de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde erbij neemt waarin dierenartsen en paraveterinairanen sancties in het vooruitzicht worden gesteld als zij geen adequate hulp aan een hulpbehoevend dier verlenen.

De rest van de regelgeving kan worden gezien als een geheel van in elkaar overvloeiende, maar ook elkaar tegensprekende, verplichtingen en bevoegdheden waarbij de verschillende wetten al geen heldere, eenduidige definitie van het begrip 'dier' hanteren, en door doel en werking van de betreffende wet, verschillende interpretaties mogelijk zijn.

De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in een rapport met de titel 'De duif, de zwervkat en de burgemeester'.

themamiddag 'opvang en transport van dieren in nood'

De resultaten uit de gehouden interviews, de enquête en het onderzoek van de Universiteit Utrecht vormden de aanleiding voor het organiseren van een themamiddag. Tijdens deze themamiddag is met verschillende betrokken organisaties, waaronder 5 gemeenten, stilgestaan bij de knelpunten en de mogelijkheden om knelpunten op te lossen dan wel te verzachten.

De belangrijkste resultaten van deze themamiddag zijn dat er behoefte is aan nader onderzoek, aan een platform en aan een convenant.

Er is dankzij de enquête inzicht in de gemeentelijke aanpak en knelpunten waar gemeenten tegenaan lopen maar er is geen inzicht in de knelpunten (financiële, spreiding van dieren) aan de kant van de opvang en transport van dieren in nood. Op dat punt is er behoefte aan nader onderzoek.

De wens is uitgesproken om een provinciebreed platform te organiseren waar knelpunten en mogelijke oplossingen voor de opvang en transport van dieren in nood besproken kunnen worden.

Verder is gesteld dat er een convenant (met de gemeente De Ronde Venen als voorbeeld) tussen gemeenten en opvang- en transportorganisaties voorbereid zou kunnen worden.

stand van zaken provinciebreed platform

Tijdens de themamiddag (28 maart 2011) is de behoefte uitgesproken voor een provinciale regie bij nader onderzoek, bij de organisatie van een platform en bij het opstellen van een convenant opvang en transport van dieren in nood.

De provincie is niet naar voren gekomen als de overheidslaag die verantwoordelijk is voor de opvang van dieren in nood. Desondanks heeft de provincie wel de regie op zich genomen voor het organiseren van een eerste bijeenkomst van een mogelijk provinciebreed platform. Een platform kan dan vervolgens nader onderzoek en het eventueel opstellen van een convenant op de agenda zetten. Deze eerste bijeenkomst van het mogelijke platform is op 6 december 2011 gehouden. Er is draagvlak voor een platform maar de trekkersrol invullen vormt voor gemeenten een knelpunt, roulerend voorzitterschap is een optie. De gemeenten Houten en Nieuwegein en de Dierenbescherming afdeling Eemland komen in januari bij elkaar om te bespreken of zij een eerstvolgende bijeenkomst kunnen organiseren.

Thema

- Wilde dieren
- beheer

Actie 2. Omvang van stroperij in de provincie Utrecht bepalen**Informatie:**

Stroperij betreft het onrechtmatig bemachtigen van wilde dieren. Omdat daarbij niet de meest doelmatige middelen gebruikt worden kan dat gepaard gaan met dierenleed. Stroperij dient voorkomen te worden waarbij een intensieve handhaving een geschikt middel blijkt.

Het in strijd handelen met de voorwaarden van ontheffingen, vrijstellingen of aanwijzingen kan ook onder stroperij verstaan worden. Omdat dat onder de reguliere taken van de handhaving van provinciale besluiten valt wordt dat bij dit actiepunt niet betrokken.

Het provinciale handhavingsbeleid is vastgelegd in de Handhavingsstrategie grijze en groene Wet- en regelgeving provincie Utrecht 2005 -2008, die met twee jaar ongewijzigd verlengd is. In dit document ligt de naleving-, toezicht-, en sanctiestrategie vast, alsmede de handhavingssamenwerking en communicatie. Naast de handhavingsstrategie, waarin feitelijk vastligt *hoe* de handhavingstaken worden uitgevoerd, stellen Gedeputeerde Staten jaarlijks een Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening en Handhaving vast waarin onder andere vastligt *wat* er dat jaar gehandhaafd gaat worden en wat er aan vergunningenactiviteiten zal plaatsvinden. De provinciale handhaving zal zich de komende jaren primair gaan richten op handhaving van de provinciale taken Flora- en faunawet en veel minder op de algemene verbodsartikelen.

Indien er blijkt dat stroperij, maar ook jacht buiten de opengestelde perioden, plaatsvindt dan kan verhoging van de handhavingsintensiteit een middel zijn om dit tegen te gaan. Wie in een dergelijke situatie het voortouw neemt zal in overleg met de Milieuofficier van Justitie van het functioneel parket bepaald moeten worden.

Er is behoefte aan een overzicht van de omvang van de stroperij in de provincie Utrecht. Op basis hiervan kan beoordeeld worden of intensivering van de handhaving noodzakelijk is.

Doel: Omvang en spreiding van stroperij in de provincie Utrecht zichtbaar maken

Werkwijze: Onderzoek waarbij door middel van een enquête bij verschillende betrokkenen, via een meldpunt en door gerichte interviews, voor de verschillende delen van de provincie Utrecht inzichtelijk gemaakt wordt waar en hoe frequent er stroperij plaatsvindt of vermoedelijk plaatsvindt. Het onderzoek zal plaatsvinden in nauwe samenwerking met de Faunabeheereenheid Utrecht omdat daarin de betrokkenen vertegenwoordigd zijn.

Verantwoordelijke afdeling: Groen.

Planning: najaar 2009 - najaar 2010.

Middelen: € 10.000,-

In te zetten voor inhuur menskracht of uitbesteden. Dit onderwerp past niet in de reguliere werkzaamheden.

RESULTAAT

Om de omvang en verspreiding van stroperij in de provincie Utrecht inzichtelijk te krijgen is door het Innovatie en Praktijkcentrum Groene Ruimte (IPC) een enquête opgesteld. Mede op basis van de resultaten van deze enquête kan worden beoordeeld of intensivering van handhaving in de provincie Utrecht nodig is.

De enquête had betrekking op een drietal vormen van stroperij; stroperij op zoogdieren, stroperij op vogels en stroperij op mierennesten. Stroperij is gedefinieerd als het op illegale en/of onrechtmatige wijze bemachtigen van wilde dieren of producten daarvan.

Voor stroperij op zoogdieren is de uitkomst van de enquête:

Het merendeel van de respondenten geeft aan dat stroperij op zoogdieren geen issue (meer) is of afneemt (80%; 16 respondenten), 15% (3 respondenten) denkt dat er nog net zo veel of weinig wordt gestroopt als voorheen, en 5% (1 respondent) denkt dat stroperij als fenomeen toeneemt. Slechts in 1 geval is er sprake van direct verkregen bewijs voor stroperij (1 aanhouding in 2008), en in een drietal gevallen is er sprake van indirect verkregen bewijs voor stroperij op zoogdieren (in 2000, 2008 en 2010)

Voor stroperij op vogels is de uitkomst van de enquête:

Het merendeel van de respondenten geeft aan dat stroperij geen issue (meer) is of afneemt (90%; 18 respondenten) en 10% (2 respondenten) denkt dat er nog net zo veel of weinig wordt gestroopt als voorheen. Geen van de respondenten meent dat stroperij op vogels toeneemt. Slechts in 1 geval is er sprake van direct verkregen bewijs voor stroperij (1 aanhouding in 2010), en in een tweetal gevallen is er sprake van indirect verkregen bewijs voor stroperij op vogels (in 2000 en in 2010).

Voor stroperij op mieren is de uitkomst van de enquête:

Het merendeel van de respondenten geeft aan dat stroperij geen issue (meer) is of afneemt (90%; 18 respondenten) en 10% (2 respondenten) denkt dat er nog net zo veel of weinig wordt gestroopt als voorheen. Geen van de respondenten meent dat stroperij op mieren toeneemt. Er is geen direct verkregen bewijs voor stroperij op mieren, en in één geval is er sprake van indirect verkregen bewijs van stroperij op mieren (2010).

Op basis van de resultaten uit de enquête kan worden geconcludeerd dat stroperij een fenomeen is dat weliswaar plaatsvindt in de provincie Utrecht, maar dat het dermate weinig gebeurt dat het niet als (groot) probleem kan worden geclassificeerd.

Vrijwel alle respondenten geven aan dat stroperij op met name commercieel interessante soorten als baars, snoekbaars en paling veelvuldig voorkomt. De opsteller van de enquête beveelt daarom aan om ook naar die vorm van stroperij onderzoek te doen om het probleem in omvang inzichtelijk te krijgen. Omdat het hier gaat om soorten die niet onder de Flora- en faunawet vallen (of onder de Wet natuur gaan vallen) maar om soorten uit de Visserijwet waarvoor de provincie geen taken en bevoegdheden heeft ligt het niet voor de hand om dit onderwerp in het kader van de provinciale beleidsimpuls Dierenwelzijn te onderzoeken. De rapportage zal doorgestuurd worden aan de Algemene Inspectiedienst en de Utrechtse waterschappen met de opmerking kennis te nemen van deze aanbeveling.

Actie 3. Experimenten initiëren om door landschappelijke inrichting belangrijke landbouwschade veroorzaakt door ganzen te voorkomen

Informatie: Inrichting van gebieden en beheer van de begroeiing kan invloed hebben op de aanwezigheid van schadeveroorzakende soorten. Indien de broedplekken van ganzen door dicht struweel gescheiden zijn van graslanden, dan zal dit bijdragen aan een verminderd broedsucces waardoor de populatie op natuurlijke wijze gereguleerd wordt en daardoor de landbouwschade beperkt. Populatiereductie door afschot of vangen om landbouwschade te voorkomen kan dan mogelijk beperkt blijven.

Om de effecten van landschappelijke inrichting en beheer op het broedsucces van ganzen te kunnen testen kunnen experimenten worden uitgevoerd. Dit kunnen veldexperimenten zijn of modelmatige benaderingen.

Doel: Inzicht krijgen in de effecten van landschappelijke inrichting op de populatie-omvang van overzomerende ganzen.

Werkwijze: Experiment laten uitvoeren naar de effecten van landschappelijke inrichting van gebieden. Dit kan een experiment zijn op basis van fysieke inrichting of door een modelmatige benadering.

Het experiment zou uitgevoerd kunnen worden door een onderzoeksbureau waarbij het de voorkeur heeft de opdracht in samenwerking met andere Groene Hartprovincies of IPO te verstrekken. Ook het Faunafonds zal betrokken worden bij een dergelijk project.

Verantwoordelijke afdeling: Groen.

Planning: najaar 2009 - najaar 2010.

Middelen: € 25.000,-

In te zetten voor het medefinancieren van een gezamenlijk project. Dit onderwerp past niet in de reguliere werkzaamheden.

RESULTAAT

Bureau Waardenburg heeft de opdracht gekregen om een pilot uit te voeren om te bepalen of met behulp van een raster bestaande uit worteldoek, waarmee randbegroeiing wordt nagebootst, het broeden van grauwe ganzen beïnvloed kan worden. De pilot is gebaseerd op het idee dat een dichte randbegroeiing mogelijk de aantrekkelijkheid van broedplaatsen voor grauwe ganzen beperkt. Het onderzoek is uitgevoerd langs de A2 tussen Abcoude en de afslag Hilversum-Vinkeveen. Hier zijn recent natuurstroken aangelegd bestaande uit landstroken (legakkers) en waterpartijen (petgaten). Om een deel van deze legakkers is een raster van worteldoek geplaatst; de overige legakkers zijn ongemoeid gelaten en dienden als referentie. In de maanden maart en april 2011 is het gebied wekelijks bezocht waarbij alle watervogels geteld werden. Binnen de rasters heeft geen enkele broedpoging plaatsgevonden. De grauwe ganzen maakten alleen gebruik van legakkers zonder rasters en van eilandjes om te broeden.

De pilot resulteert in aanbeveling tot nader onderzoek naar de aspecten van het gebruik van landschapselementen om gebieden voor ganzen onaantrekkelijk te maken. Aangenomen wordt dat vooral het niet tijdig kunnen opmerken van predatoren een belangrijk element is om gebieden met landschapselementen te mijden. Er worden verschillende vervolgonderzoeken met doek voorgesteld. Deze aanbevelingen zullen betrokken worden bij een voorgenomen onderzoek naar schadebeperking door jaarrond verblijvende ganzen waarbij ook andere opties dan het doden van ganzen onderzocht zullen worden. Dit onderzoek wordt door de provincie Utrecht en de Faunabeheereenheid Utrecht voorbereid en zal tevens invulling geven aan de op 27 juni aangenomen motie om alternatieve en innovatieve verjagings- en bestrijdingsprojecten op te zetten en te stimuleren. Inmiddels hebben ook andere provincies hiervoor belangstelling en wordt bekeken in hoeverre samengewerkt kan worden op dit gebied.

De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in een rapport met de titel 'Onderzoek naar het effect van randbegroeiing op de nestplaatskeuze van grauwe ganzen, Pilot met behulp van worteldoek'.

Thema

- Gehouden dieren
- bedrijfsmatig

Actie 4. Dierenwelzijn koppelen aan subsidiëring ILG/AVP, een pré voor projecten met aandacht voor dierenwelzijn

Informatie: De subsidieverordening ILG/AVP bevat de nadere regels voor subsidieverlening in het kader van de Agenda Vitaal Platteland. De looptijd van de subsidieverordening is van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013. De subsidieverordening kan tussentijds door Gedeputeerde Staten gewijzigd worden. In de subsidieverordening zijn per thema onder andere criteria aangegeven. Na instemming van Provinciale Staten met de beleidsimpuls Dierenwelzijn kan er bij de criteria aandacht gevraagd worden voor dierenwelzijn.

Doel: Selectie op projecten, bewustwording

Werkwijze: Opnemen bij eerstvolgende aanpassing subsidieverordening na instemming Provinciale Staten met de beleidsimpuls Dierenwelzijn.

Verantwoordelijke afdeling: Groen

Planning: 2010

Middelen: geen, dit actiepoint wordt opgepakt binnen de reguliere werkzaamheden

RESULTAAT

De subsidieverordening ILG/AVP is in 2010 aangepast. In het artikel 'Projecten duurzame landbouw' (artikel 4.2.4.) wordt bij de nadere criteria aangegeven dat activiteiten voor subsidie in aanmerking komen als deze passen in het programma duurzame landbouw. Dierenwelzijn is één van de onderwerpen van het programma duurzame landbouw.

Als gevolg van de herijking AVP wordt er een nieuwe subsidieverordening opgesteld. Er zal opnieuw bekeken worden op welke manier dierenwelzijn aandacht kan krijgen in de subsidieverordening. Hiervoor zal de Landbouwvisie als beleidskader dienen.

Thema

- Gehouden dieren
- hobby

Actie 5. Kattenpredatie voorkomen in natuurterreinen

Informatie:

Verwilderde katten kunnen schade toebrengen aan de inheemse fauna. Zij treden daarbij op als een "toegevoegde" predator. Dat is niet gewenst en kattenpredatie dient in het buitengebied voorkomen te worden. Voorlichting aan eigenaren van campings en andere recreatieve verblijfsterreinen is gewenst om te stimuleren dat deze eigenaren het meenemen van katten naar dergelijke terreinen ontmoedigen. Dergelijke terreinen liggen in het buitengebied en katten kunnen vanuit deze terreinen schade toebrengen aan de inheemse fauna.

Doel: Verminderen van de aanwezigheid van huiskatten en verwilderde katten in het buitengebied.

Werkwijze: Door middel van voorlichting aan eigenaren van campings en andere recreatieve verblijfsterreinen stimuleren om het meenemen van katten naar dergelijke terreinen te ontmoedigen.

Verantwoordelijke afdeling: Groen.

Planning: 2010.

Middelen: € 5.000,-

In te zetten voor het vervaardigen van voorlichtingsmateriaal. Dit onderwerp past niet in de reguliere werkzaamheden.

RESULTAAT

Er is door het Grafisch Centrum van de provincie een poster ontworpen met als doel om de burger op te roepen zijn huisdier niet te laten verwilderen. Voor de poster is gebruik gemaakt van een afbeelding van een kat die jaagt op een grutto. De afbeelding van de jagende kat is, in opdracht van de provincie, ontworpen door een natuurillustrator. De poster werd voorzien van een bakje met meeneemfolders met uitleg over de problematiek van verwilderde katten. De folder is als bijlage toegevoegd aan deze eindrapportage. De poster is in het voorjaar van 2011 toegestuurd aan de accommodaties voor verblijfsrecreatie in de provincie Utrecht met daarbij het verzoek om de poster op te hangen. Dit verzoek werd opgenomen in een toelichtende brief waarin de problematiek van kattenpredatie is uitgelegd.

De provincie heeft voor dit actiepoint geprobeerd samen op te trekken met de dierenbescherming. Omdat de focus van de provincie voor dit actiepoint met name lag op 'toegevoegde' predator en niet zo zeer op verwilderde katten als probleem op zich is dit niet gelukt. In goed onderling overleg is besloten de poster niet vanuit beide organisaties te presenteren.

Thema

- Voorlichting educatie

Actie 6. Stimuleren kennisverspreiding nieuwe diervriendelijke methodieken in de landbouw (weidegang, robuustheidskenmerken, stalklimaat, stalvloer, mobiele melkrobot, afleidingsmateriaal)

Informatie:

De provincie heeft bureau LaMi onder andere voor het uitvoering geven aan voorlichting en educatie in de landbouw. LaMi ontwikkelt activiteiten en projecten voor een integraal duurzame en innovatieve landbouw in de provincie Utrecht, waarbij rekening wordt gehouden met de economische en sociale draagkracht van de landbouw.

Dit alles om het PMP doel voor de landbouw invulling te geven: *‘De provincie stimuleert de utrechtse landbouw om gebiedsgericht, verdergaand of versneld te voldoen aan de wettelijke normen.’*

De taken van het bureau LaMi omvatten o.a.:

Provinciebreed werken aan bewustwording, kennisverspreiding en innovaties op het gebied van landbouw en milieu door projectontwikkeling en begeleiding.

Doel: Brede toepassing van diervriendelijke methodieken in de landbouw door kennisverspreiding

Werkwijze: Op de meeste van de genoemde onderwerpen lopen kennisverspreidingsprojecten via LaMi. Voor diervriendelijke methodieken zullen er in het kader van deze beleidsimpuls kennisverspreidingsprojecten opgestart worden door LaMi. Hiervoor zal overleg worden gevoerd met de sector. Er zal via LaMi bekendheid gegeven worden aan de werkzaamheden van de Stichting Weidegang.

Verantwoordelijke afdelingen: Bodem en Water en Groen

Planning: 2010

Middelen: € 25.000,- voor de uitvoering van projecten.

RESULTAAT

Bureau LaMi heeft dit actiepoint uitgewerkt.

pluimveehouders

Een avond voor pluimveehouders waarbij de laatste ervaringen uit onderzoek op het gebied van dierenwelzijn en pluimvee gepresenteerd zouden worden (aangekondigd in het voortgangsverslag Beleidsimpuls Dierenwelzijn) is vanwege gebrek aan belangstelling niet doorgegaan .

melkveehouderij

In plaats van de geplande bijeenkomst voor pluimveehouders worden er nu drie bijeenkomsten dierenwelzijn melkveehouderij georganiseerd met als onderwerp: praktijkgerichte aanpak verantwoord antibioticumgebruik en selectief niet-droogzetten. Dit onderwerp is zeer actueel gezien de groeiende resistentieproblematiek binnen de humane geneeskunde. Als gevolg daarvan zijn er strenge richtlijnen voor antibioticumgebruik binnen de veehouderij opgesteld. Ter voorbereiding hiervan wordt er een veldstudie uitgevoerd op ca. 6 bedrijven naar het verantwoord droogzetten zonder antibiotica. Tevens wordt er een brochure geschreven voor alle veehouders over verantwoord antibioticum gebruik met managementrichtlijnen voor selectief niet-droogzetten. De eindresultaten van dit onderzoek komen zomer 2012.

weren van roofvogels uit de kippenuitloop

In Nederland zijn enkele honderden professionele pluimveebedrijven met een uitloop. Van deze bedrijven heeft 41 % uitval door roofdieren: 13% door vossen, 15% door roofvogels en 13% door beide. Pluimveehouders kunnen hun kippen tegen vossen beschermen met een omheining met schrikdraad en door 's nachts geen kippen buiten te laten. Het beschermen tegen roofvogels is een stuk lastiger: deze zijn niet met een omheining buiten te sluiten en ze zijn jaarrond dagactief. Lokaal kan de uitval door roofvogels oplopen tot honderden dieren per jaar (mondelijke informatie van diverse pluimveehouders). Het is daarmee zaak om de uitval door predatie voor de pluimveehouder weg te nemen. Want behalve dat een gedode kip geen inkomsten meer kan opleveren worden de kippen door

de predatie ook steeds banger door de aanwezigheid van roofvogels waardoor ze zich niet of minder ver in de uitloop wagen.

In opdracht van onder andere de provincie is een onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van twee methoden die zouden kunnen resulteren in verminderde uitval door predatie. Bij de eerste methode zijn de prooidieren behandeld met een misselijkmakende stof, waardoor het roofdier deze prooidieren gaat associëren met dit negatieve effect en er in de toekomst van af blijft. Bij de tweede methode is er gebruik gemaakt van stroomstoten om ongewenst gedrag af te leren. Het karkas werd onder stroom gezet. De proeven zijn gedaan op vijf pluimveebedrijven met uitval door roofvogels.

De conclusie van het onderzoek is dat de elektrische methode niet werkt. De misselijk makende stof werkt wisselend maar biedt perspectief.

De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in een rapport met de titel 'Weren van roofvogels uit de kippenuitloop'.